

aan	Presidium
opsteller	Lisanne van Beek
datum	28 maart 2019
bijlage	Overzicht gemeenten en gemeenschappelijke regelingen
onderwerp	Raadsrapporteurs Gemeenschappelijke Regelingen

Samenvatting

Op verzoek van de voorzitter van het presidium heeft de griffie een inventarisatie gemaakt van gemeenten die werken met raadsrapporteurs.

De inventarisatie is gehouden onder vrijwel alle gemeenten waarmee Woerden in een of meer gemeenschappelijke regelingen samenwerkt, te weten: alle gemeenten in de provincie Utrecht, de gemeenten Alphen aan den Rijn en Gouda (samenwerking AGW) en de gemeente Bodegraven-Reeuwijk (GR Ferm Werk).

Van de 28 gemeenten werken 13 gemeenten met raadsrapporteurs. De gemeente Houten werkt niet met raadsrapporteurs, maar met een commissie Gemeenschappelijke Regelingen.

Dit memo geeft een overzicht van de gemeenten die met raadsrapporteurs werken.

Er wordt kort ingegaan op een aantal werkwijzen en ervaringen.

Tot slot wordt benoemd welke zaken van belang zijn, wanneer het presidium het werken met raadsrapporteurs in overweging zou willen nemen.

Aanleiding memo

Bij Gemeenschappelijke Regelingen (GR-en) wordt als een van de knelpunten gesignaleerd dat, zeker bij een grote GR, een zienswijze van een individuele gemeente weinig gewicht in de schaal legt. Doordat raden tot nu toe weinig met elkaar optrekken in de regio is de slagkracht van de raden richting een GR zeer beperkt. Door meer samenwerking en overleg te zoeken, bijvoorbeeld via raadsrapporteurs, kan de raad beter in positie worden gebracht richting een GR. Dit memo is bedoeld als onderlegger, zodat het presidium gericht met elkaar over dit onderwerp kan spreken en tot acties kan komen.

Bij het gesprek staan de volgende vragen centraal:

- Vindt de gemeenteraad van Woerden dat hij voldoende inzicht heeft in het functioneren van de diverse GR'en waaraan Woerden deelneemt en dat hij voldoende invloed heeft op de besluitvorming binnen deze GR'en?
- Vindt de raad de oplossingsrichting met raadsrapporteurs een geschikte voor Woerden?
- Welke model zou dan de voorkeur hebben?

Inventarisatie raadsrapporteurs Gemeenschappelijke Regelingen

Van de 28 gemeenten werken 13 gemeenten met raadsrapporteurs:

1. Alphen aan den Rijn
2. Baarn
3. Bunnik
4. De Bilt
5. De Ronde Venen (gaat net starten)
6. IJsselstein
7. Leusden
8. Nieuwegein
9. Soest
10. Utrechtse Heuvelrug
11. Wijk bij Duurstede (formeel niet, maar in de praktijk wel)
12. Woudenberg
13. Zeist

De gemeente Houten werkt met een commissie Gemeenschappelijke Regelingen.

Bij dit memo is een bijlage gevoegd met een tabel waarin per gemeente is te zien welke gemeenten met raadsrapporteurs werken en in welke GR-en zij met Woerden samenwerken.

Werkwijze en ervaringen

Uit de inventarisatie komt naar voren dat gemeenten verschillende werkwijzen voor raadsrapporteurs hanteren. Er zijn gemeenten die bij alle GR-en met raadsrapporteurs werken, maar er zijn ook gemeenten die deze werkwijze beperken tot een aantal GR-en dat naar het oordeel van de raad om diverse redenen meer aandacht verdient.

Om een beeld te krijgen bij de raadsrapporteurs zijn de gemeenten Zeist en Bunnik actief bevraagd naar hun werkwijze en ervaringen. Daarnaast is tijdens de inventarisatie een aantal werkwijzen en ervaringen naar voren gekomen. Deze werkwijzen en ervaringen worden onderstaand weergegeven.

Zeist

De gemeente Zeist werkt met twee raadsrapporteurs per GR, één vanuit de coalitie en één vanuit de oppositie. Deze werkwijze is gekozen om uit te stijgen boven de partijpolitiek. De rapporteurs zijn geen politiek instrument, maar een instrument in het belang van de gehele raad.

Zeist is in 2016 gestart met raadsrapporteurs bij vier GR-en: Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI), VRU, GGDrU en ODRU. Na een evaluatie in 2018 heeft de raad besloten om de werkwijze uit te breiden met Reinigingsdienst Midden Nederland (RMN) en Coöperatie Parkeerservice U/A. De aanleiding om te gaan werken met rapporteurs was een initiatief van de raad van Leusden, die in 2013 gemeenteraden uit de provincie Utrecht bij elkaar heeft geroepen om te praten over een gezamenlijke aanpak gericht op een betere aansturing van GR-en. De raad van Zeist is bij dit initiatief aangesloten.

De belangrijkste reden om met rapporteurs te gaan werken is het gevoel van de raad om beter aangesloten te willen zijn op een aantal belangrijke samenwerkingsverbanden. De raad ervaart de afstand als te groot en mist het gevoel van grip.

In de praktijk voldoen de rapporteurs aan een behoefte van de raad. De ervaringen zijn wel wisselend en beslaan het volledig spectrum van rapporteurs die nauwelijks actief zijn tot rapporteurs die doorschieten en verzanden in details. Ook ziet de griffie nog wel een spanningsveld tussen de toegedichte rol van de rapporteurs en het college, dat eerst een eigen oordeel wil vormen voordat informatie met de rapporteurs wordt gedeeld.

Bunnik

De gemeente Bunnik werkt voor alle GR-en met één raadsrapporteur. Iedere rapporteur heeft een vervanger die ook alle stukken ontvangt. Omdat de rapporteurs de hele raad vertegenwoordigen is de politieke kleur niet relevant. De rapporteurs worden door hun bestuurders in de GR-en actief op de hoogte gehouden van relevante ontwikkelingen, zodat ze tijdig kunnen reageren. Op hun beurt houden de rapporteurs de raad op de hoogte.

Ook de raad van Bunnik is aangesloten bij het initiatief van de raad van Leusden. Als voordeel werd verwacht dat rapporteurs van verschillende raden van te voren met elkaar kunnen afstemmen over in te nemen standpunten bij belangrijke bestuursvergaderingen. In de praktijk treden de gemeenten inderdaad vaker gezamenlijk op en is de invloed van de raden vergroot. De besturen van de GR-en zijn zich er meer van bewust dat ze beter gecontroleerd worden.

Utrechtse Heuvelrug

De gemeente Utrechtse Heuvelrug werkt naar tevredenheid met raadsrapporteurs op alle GR-en inclusief de Bank Nederlandse Gemeenten. Wanneer de stukken van een GR door de raad worden behandeld, worden deze voorzien van een schriftelijke oplegger waarin de rapporteur zijn bevindingen rapporteert. De rapporteur onderhoudt hiervoor contact met de behandelend ambtenaar.

De rapporteurs onderhouden contacten met rapporteurs van de andere gemeenten met wie wordt samengewerkt. Met name voor de GR-en waarin met een beperkt aantal gemeenten wordt samengewerkt is sprake van een netwerk (de vijf ZOU-gemeenten Bunnik, De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Zeist).

IJsselstein

In IJsselstein werkt de raad met een profiel voor de raadsrapporteurs.

Profiel rapporteur

– Is raadslid of commissielid

- Geen lid van AB of DB van de desbetreffende verbonden partij
- Heeft geregeld contact met de accounthouder
- Biedt de informatie samengevat aan de raad aan, bekijkt wat de raad als kader/prioriteit heeft gesteld en maakt daarbij een koppeling met de inhoud van het dossier
- Stelt zich onafhankelijk op en opereert a-politiek
- Richt zich op de feiten, niet op operationele zaken en verzamelt geen berichten uit de media
- Gaat zelf op pad, neemt kennis van AB-stukken, mag aanwezig zijn bij bestuursvergaderingen (zonder invloed aan te wenden)
- Levert een bijdrage aan de evaluatie van de desbetreffende verbonden partij en stemt daarbij af met de verbonden partij en andere deelnemende gemeenten
- Doet aanbevelingen voor kaderstelling
- Doet samen met andere rapporteurs voorstellen voor invulling van de richtlijnen van de Nota verbonden partijen

Randvoorwaarden

- Er zijn 2-6 raadsleden rapporteur, afhankelijk van de grootte van de GR toe te wijzen
- 1-2 rapporteurs per verbonden partij
- Fracties bepalen wat de raad wil weten (informatievoorziening)
- Samenhang van de vp bij de benoeming van rapporteurs
- Tijdigheid van informatie
- Agenda raad/commissie zodanig inrichten, dat er tijd is om te spreken over de vp. Rapporteurs krijgen spreektijd
- Griffie faciliteert
- Inrichting en vulling van een dynamisch informatiesysteem door griffie en organisatie

Alphen aan den Rijn

In het profiel van de gemeente IJsselstein is een raadsrapporteur expliciet geen lid van AB of DB van de desbetreffende verbonden partij. In de gemeente Alphen aan den Rijn is dit juist wel het geval.

Daar is de werkwijze als volgt:

- Het raadslid (en de plaatsvervanger) die in het AB zitting heeft, rapporteert over aangelegenheden, die aan de orde komen/zijn geweest in het Algemeen Bestuur.
- De wethouder, die in het DB zitting heeft, rapporteert over aangelegenheden, die in het DB aan de orde komen/zijn geweest en die betrekking hebben op het aangaan en uitvoeren van dienstverleningsovereenkomsten (dvo).
- De wethouders, die deelnemen aan portefeuillehouders overleggen, kunnen rapporteren over zaken die in informerende zin in portefeuillehouders overleggen per domein aan de orde zijn geweest.

In de praktijk gaat dit rapporteren nog niet zo spontaan.

Houten

De gemeente Houten werkt sinds 2014 met een commissie Verbonden Partijen. Deze commissie is belast met de advisering van de raad ten aanzien van de sturing van en het toezicht op de verbonden partijen. De commissie bestudeert de begrotingen, jaarrekeningen en kadernota's en de zienswijzen van de GR-en waaraan Houten deelneemt. De commissie wordt ondersteund door de griffie.

Het merendeel van de stukken gaat na behandeling door de commissie rechtstreeks door naar de besluitvormende raad. Daarnaast zijn er vier GR-en die dermate zwaar wegen, of waar een bestuurder in het DB zit, die in de zogenaamde "rondetafelgesprekken" worden besproken.

Het advies van de commissie wordt in een apart blok opgenomen in het raadsvoorstel. Dit wordt door de griffie verzorgd. Het advies van de commissie weegt zwaar bij de raad.

In de praktijk is het afstemmen van de agenda's vaak nog de grootste uitdaging.

Montfoort

De gemeente Montfoort werkt (nog) niet met raadsrapporteurs. Binnenkort gaat vanuit de raad een werkgroep Verbonden Partijen hiermee aan de slag.

Aandachtspunten

Met dit memo wordt de mogelijkheid om met raadsrapporteurs te werken onder de aandacht van het presidium gebracht. Wanneer het presidium het werken met raadsrapporteurs in overweging zou willen nemen, is het van belang om een aantal zaken nader uit te werken.

Overeenstemming over de meerwaarde

Allereerst is een gedeelde visie nodig dat het werken met raadsrapporteurs een meerwaarde heeft en dient nader te worden omschreven welke resultaten worden verwacht. Als op deze zaken overeenstemming is bereikt kan nader worden gespecificeerd wat wordt verstaan onder een raadsrapporteur en welke GR-en hiervoor in aanmerking komen.

Specificatie raadsrapporteur

Het verdient aanbeveling dat helder wordt omschreven wat de taken en verantwoordelijkheden van een raadsrapporteur zijn en (minstens zo belangrijk) wat niet. Op welke wijze worden raadsleden als raadsrapporteur voor een GR aangemerkt?

Er kan een werkwijze worden afgesproken, waarin ook helder omschreven staat op welke wijze de raadsrapporteur contacten onderhoudt met de GR, met de leden van het AB en DB van de GR, met betrokken ambtenaren en verantwoordelijk collegeleden.

Het verdient aanbeveling om ook aandacht te besteden aan het contact van de raadsrapporteur met raadsleden of raadsrapporteurs van de andere gemeenten in de GR.

Selectie GR-en

De raad kan in overweging nemen of hij bij alle GR-en met een raadsrapporteur wil werken, of (vooralsnog) bij een selectie. In dat laatste geval zal de raad moeten bepalen welke GR-en hiervoor in aanmerking komen en waarom.

Evaluatie

Wanneer de raad zou besluiten om met raadsrapporteurs te werken bij een of meer GR-en adviseert de griffie om hieraan een evaluatiemoment te verbinden en na bijvoorbeeld twee jaar te bespreken of de werkwijze het gewenste effect heeft en eventueel aanpassing behoeft.